

ترانزیت و اثرات آن بر افزایش آمار تصادفات محور مریوان - سنج

کامران رحیم اف^۱، طوبی رستمی^۲

۱- استادیار دانشکده تحصیلات تکمیلی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران-جنوب

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد راه و ترابری دانشکده تحصیلات تکمیلی دانشگاه

آزاد اسلامی واحد تهران - جنوب و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد مریوان

rostami.civil@gmail.com

خلاصه

با وجود روشهای مدرن حمل و نقل هوایی، ریلی و دریایی امروزه هنوز تبادل کالا و مسافر بین ملل از طریق زمینی متداول است. با وجود تلاشهای بسیار متخصصان ترافیک در بین المللی کردن علائم ترافیکی اما به دلایل بسیاری از جمله ناآشنایی رانندگان به راهها، خستگی و خواب آلودگی و... هنوز مشکلات اساسی ناشی از عبور وسایل نقلیه ترانزیتی در کشورها وجود دارد. وجود پایانه مرزی باشماق در مرز شهرستان مریوان با کشور عراق و عبور وسایل نقلیه ترانزیتی معضلاتی در ترافیک عبوری محور اتصالی این شهرستان به مرکز استان پدید آورده است. با توجه به کوهستانی بودن منطقه و وجود قوسهای با شعاع کم و شیبهای متنوع در طرح هندسی و از طرفی توریستی بودن منطقه می توان گفت هر روزه شاهد چندین تصادف سنگین در این محور می باشیم. متأسفانه با وجود زیان های مالی و جانی سنگین ناشی از این تصادفات تا کنون اقدامی جهت بهبود شرایط این مسیر صورت نگرفته است. در این مقاله سعی بر آن است سهم وسایل نقلیه ترانزیتی در میزان تصادفات این محور بررسی شده و راه حل های کاربردی زیر جهت بهبود وضعیت کنونی ارائه شود: اصلاح مسیر هندسی، مدیریت و کنترل سرعت، محدودیت ظرفیت عبور، اصلاح ناوگان. از مهمترین نتایج این تحقیق این است که تاثیر افزایش حجم تردد وسایل نقلیه ترانزیتی نسبت به غیر ترانزیتی در افزایش آمار تصادفات بسیار بیشتر است. همچنین با افزایش تعداد قوسها و شیب مسیر نرخ تصادف یک روند افزایشی را طی می کند و در قوسهای با شعاع کمتر احتمال وقوع تصادف بیشتر است.

کلمات کلیدی: ترانزیت، تصادفات ترافیکی، حجم تردد، طرح هندسی مسیر، مدل رگرسیون خطی

۱. مقدمه

ترانزیت در قلمرو کشورمان دارای قدمتی بیش از سه هزار سال می باشد، در نگاهی کلی می توان گفت ترانزیت با ایجاد راه مروراید در زمان عیلامی ها آغاز شد، با احداث راههای شاهی و ادویه توسعه و سپس با احداث راه ابریشم در دوره اشکانیان اوج گرفت که تا کنون نیز ادامه دارد. در این میان موقعیت ویژه جغرافیایی و تاریخی ایران به عنوان چهارراه تجارت جهانی (مرکز تجارت شرق و غرب) در نقل و انتقال کالا از شرق به غرب و بالعکس نقش پر اهمیتی دارد. در حال حاضر فعالیتهای ترانزیتی کشور در ۲۱ پایانه فعال مرزی و در کریدورهای مختلف (شرق-غرب، شمال-جنوب، تراسیکا، و جاده ابریشم) صورت می گیرد، از جمله پایانه مرزی باشماق که در مسیر کریدور شرق -غرب و در ۲۰ کیلومتری غرب شهرستان مریوان، در نقطه صفر مرزی با کشور عراق قرار گرفته است که از نیمه دوم سال ۸۵ تاکنون به صورت رسمی فعالیت دارد. تردد وسایل نقلیه ترانزیتی از مسیر اتصالی این شهرستان به مرکز استان به دلیل توپوگرافی منطقه وجود قوسهای با شعاع کم و شیبهای متنوع و همچنین نبود روسازی مناسب جهت تحمل بارگذاری کنونی واز طرفی توریستی بودن منطقه و ناآشنایی بسیاری از کاربران راه معضلاتی در ترافیک عبوری پدید آورده است به صورتی که هر روز شاهد چندین تصادف در این محور می باشیم. اندازه گیری تعداد و تعیین کیفیت تصادفات، یکی از شاخصهای مهم ایمنی در هر راهی محسوب می شود [۲]. طبق آمار پزشکی قانونی در ایران تصادفات دومین عامل مرگ و میر شناخته شده به طوریکه هر روز ۷۵ نفر کشته و ۱۹۶۷ مجروح روانه بیمارستان می شوند که به طور متوسط ۶۴۰ نفر از آنها معلول می شوند. که هر سال ۷۵۳ هزار نفر معادل ۱ درصد جمعیت کشور کشته یا مجروح می شوند، به طوریکه در ۱۰ سال گذشته ۲۵۳۶۵۲ نفر فوت و ۳ میلیون نفر مجروح شده اند [۶]. هدف این مقاله برآورد اثرات تردد وسایل نقلیه ترانزیتی بر افزایش آمار تصادفات محور مریوان -سنندج و ارائه راهکارهایی جهت کاهش تصادفات و بهبود شرایط موجود مسیر می باشد.